

Avesta Whiskysällskaps provning nr 31 2008-05-09

Sammanfattning

Föreningens sista provning för vårsäsongen genomfördes fredagen den nionde Maj. Temat för dagen var SWF och SMAD buteljeringar och provningsledare var mannen som i mångt och mycket ligger bakom dessa buteljeringar, Bernt Sjödin, från SMAD och SWF. Vi var 65 deltagare denna gång.

Generell information

Styrelsen hälsade deltagarna välkomna och informerade om följande.

- AWS Provning 32, med sex olika whisky med temat rökiga och 30 år gamla. Detta är årets specialprovning där anmälan och en första delbetalning har sista Maj som sista datum. Provningen kommer att ske 2008-08-30.
- För de som beställt tröjor så kunde man nu meddela att de kommit. Föreningens kassör, Anita, kommer att meddela när de ska betalas och hämtas ut. De kommer att finnas extra tröjor för de som är intresserade.
- För de som inväntar vårens SWF-buteljering så kunde Bernt förklara att de borde komma till Sverige inom en till två veckor.

Därmed var informationen avklarad och order lämnades över till kvällens provningsledare.

Flaskorna som skulle provas i den fina vårkvällen

Föredrag

Bernt började med att kort presentera sig själv och hur han kom in på detta med whisky.

Han hade av Hans fått två frågeställningar inför provningen, "Hur man väljer ut whisky för buteljering" och "Hur man får in den i Sverige". Han lovade att försöka besvara dem under kvällen.

Whiskyintresset i Sverige har ökat explosionsartat och speciellt intresset för Singel Malt. Sverige är troligtvis det land som har den största andelen försäljning av Maltwhisky jämfört med den totala mängden.

1995 fanns det ungefär totalt 50 sorter olika maltwhisky på systembolaget. Idag finns det ca 5-600 sorter och om man räknar in specialsläpp och liknande så har man ca 7-800 sorter att välja på.

SWF – Svenska Whiskyförbundet

Sverige är ett land med starka traditioner att bilda föreningar. Ett embryo till Svenska Whiskyförbundet (SWF) skapades år 2002. Det året arrangerades det första Whisky Convention där 7 klubbar deltog. 2003 deltog 10 klubbar och man bildade en första interimstyrelse. 2004 bildades SWF. AWS blev medlem i SWF år 2005. Idag har man 78 medlemsklubbar som omfattar ca 4000 medlemmar. Bernt förklarade att det inte finns någon motsvarande paraplyorganisation för whiskyintresserade i andra länder. Initiativtagare till SWF är dagens ordförande Hans Lilja.

Som en jämförelse kunde Bernt ge ett exempel från Munsänkarna. Det tog dem ca 20 år att nå 4000 medlemmar. I dag är de ca 20000 medlemmar.

Bernt Sjödin doftar på ett smakprov under provningens gång

SWF aktiviteter

Bernt berättade sedan om de olika aktiviteter som SWF genomför.

Whisky Convention:	En träffpunkt för whiskyföreningar som arrangeras i samband med Stockholm Beer & Whisky Festival i Nacka Strand på hösten. Då provar man av lite olika whiskyn, oftast nyheter. Huvudtanken är dock att deltagare från olika föreningar ska få tid och möjlighet att träffas och umgås.
Provningsturnéer	SWF har kontakter med olika företag och destillerier och anordnar tillsammans med dem föreläsnings/provningsturnéer med skotska föreläsare i Sverige. I nuläget är de ca 3 per halvår med sammanlagt ca 12-15 provningar per år. Exempelvis besöken av Glenfiddich och Glengoyne i Avesta var ett sådant arrangemang.
Årets Whiskykrog	Detta är en utmärkelse som tilldelas den restaurang eller whiskykrog som man Anser på ett bra sätt sprider kunskap om whisky och visar stort kunnande och engagemang. Denna årliga utmärkelse har delats ut till Bredaryds Vårdshus, Hotel Skansen på Öland och Fribergs Herrgård.
Utbyten	Man har sett över möjligheten att anordna någon form av utbyten mellan medlemsklubbarna, men man har inte riktigt fått igång detta. Mycket beror ju på intresset från föreningarna.
Buteljeringar	Man genomförde den första buteljeringen i SWF's regi 2004 och har sedan haft en årlig buteljering på hösten varje år. Man har haft målsättningen att finna unik men inte för dyr whisky (max 500 SEK) som kan erbjudas så många som möjligt. I år kommer det för första gången att finnas en vårbuteljering, en mer exklusiv serie buteljerad vid fatstyrka som kanske färre kan få tag på.

Bernt förklarade att för årets vårbuteljering (Benriach 18 år) är det första gången man har kommit överens direkt med ett destilleri. Det var en stor övertäckning för dessa flaskor. Det var ungefär hälften av dem som hade anmält intresse som fick tilldelning.

[AWS notering: Som medlem i en förening ansluten till SWF kan man även logga in på SWF's hemsida. Utskick om lösenord kommer att göras till medlemmarna inom kort. Det var nu ett tag sedan vi sist informerade om detta och vi har fått en hel del nya medlemmar sedan dess]

Nu var dags att prova av den första whiskyn. Då det fanns några som inte hade deltagit på någon provning tidigare gick Bernt igenom hur man kan titta på färgen, dofta på whiskyn och notera smaker. Han tog också upp Jim Murrays rekommendation att man kan värma sin whisky i handen medan man lyssnar på den som talar.

Prov 1 – Tamdhu 13 år (SWF nr 6 - 2007)

	<p>Bernts noter om första provet var en doft med nötighet, torkade fikon, russin, sötma och choklad. Smaken var medelfyllig och kryddig med sötma, fattoner och torkad frukt. Smak och färg indikerar att den har lagrats på sherryfat.</p> <p>Bernt förklarade senare att den var lagrad på en Sherry Butt på ca 300 liter.</p>
---	--

SMAD – Single Malt Academy of Dalecarlia

Föreningen från Borlänge bildades 1997 med Bernt som en av grundarna. Även SMAD har genomfört buteljeringar där den första kom 2005. Skillnaden mellan SWF och SMAD vad gäller buteljeringar är att SMAD har valt lite dyrare och lite äldre whisky.

Prov 2 – Ardmore 15 år (SWF nr 5 - 2007)

	<p>Här finner Bernt vaniljtoner som anger att med stor sannolikhet har denna whisky legat på Bourbonfat. Vaniljtonerna är det som är mest typiskt för denna fattyp.</p> <p>Bernt förklarade senare att den var lagrad på en Bourbon Barrel på ca 190 liter.</p>
---	---

Hur går det till att välja ut vad man ska buteljera

Det första steget för att komma fram till en buteljering är att kontakta leverantörer. För SWF-buteljeringar nummer 1 till 6 så har man haft *Symposion* och *Signatory* som leverantörer. De är de som bäst har klarat av att matcha kraven på kvalitet och pris.

När man fått in ett antal förslag på destillerier och årgångar får man fatta ett beslut om vad man vill få ett fatprov från. Idag finns det inom SWF en arbetsgrupp som arbetar med just buteljeringsfrågor. Där ingår förutom Bernt även Hans Sundquist från AWS.

Man har inom SWF valt att testa av de inkomna fatproverna inom respektive klubbstyrelse får att få en bredare bedömning. Om alla är överens är det ju enkelt. Det har hittills bara hänt en gång (SWF nr 6 - *Tamdhu*). Ibland får det då bli den gemensamma nämnan som avgör (exempelvis SWF nr 4 – *Laphroaig*). Den kommande buteljering (SWF nr 7 – *Benriach*) höll SMAD den som bäst och AWS den som sämst.

[AWS notering: Det här resultatet speglar ju mycket väl föreningens syn på att smak och upplevelser är något individuellt då det visar att samma sak kan gälla även mellan föreningar]

Hur de olika klubbarna hanterar buteljeringserbjudandet varierar kraftigt. Vissa, som SMAD och AWS går ut till medlemmarna med erbjudandet, andra tar exempelvis ett beslut inom styrelsen om antalet.

När ett erbjudande undertecknas (alla flaskor har inte tecknats) går det ju bra att gå ut med kompletterande fråga om fler beställningar för att komma upp i behövligt antal. När det däremot övertecknas blir det värre. Då får man tillämpa någon typ av kvotering och oavsett hur man gör blir det några som inte är riktigt nöjda.

Beställning och hantering via Systembolaget

Bernt gav ett smakprov av erfarenheter som man erhållit under åren. I samband med första årets buteljering visade det sig att Systembolaget (SB) var ovant att hantera detta. SWF (Bernt) framförde då klagomål och från SB's sida sade man att nu kan man det här ute i butikerna. Det andra året gjordes en felbeställning av SB's prestigebutik nr 1, Regeringsgatan 44 i Stockholm. Efter den händelsen fick SWF gehör för sina klagomål och nu skulle det hanteras genom en central beställning. År 2006 fungerade bra då alla beställningar levererades samma dag. År 2007 blev det en ny rutin där alla butiker kunde göra beställningen. Det medförde att en AWS medlem blev utan sin flaska då en kund på en SB-butik i Gullspång lyckades beställa en av SWF's flaskor. Man hoppas nu att hanteringen för 2008 nu ska fungera utan felaktigheter.

Nu gick vi vidare till det tredje provglaset.

Prov 3 – Highland Park 24 år (SMAD 2007)

	<p>Denna smakades nu av när den var uppvärmd. Bernt fann att det här framkom vanilj.</p> <p>Bernt påminde nu också om en viktig grundregel. Ju längre tid en whisky har legat på fat desto försiktigare ska man vara med dosering av vatten. Har man i för mycket vatten framträder ek-tonerna från fatet och det blir bara ek och ek kvar.</p> <p>Bernt förklarade senare att den var lagrad på en refill Bourbon Hogshead på ca 250 liter.</p>
---	--

Bernt fortsatte med att berätta om sina kontakter med SB. Man har från SWF's sida haft två möten, med viss tid däremellan, med huvudkontoret på SB. Bernt har funnit att SB är ett väldigt centralstyrt företag där man ofta har inte har mandat att fatta egna beslut på lägre nivåer. SB får dock också kritik för saker utanför dess kontroll, såsom styrande politiska beslut o s v.

SMAD's buteljeringar

I samband med Whisky Convention 2004 fick man kontakt med David Stirk (då arbetande för *Cadenhead*) då han skulle intervjuas av Bernt inför de församlade deltagarna. Då fick man möjlighet att senare prata med honom om att eventuellt köpa fat från *Douglas Laing*. 2005 års SMAD-buteljering blev då en *Laphroaig* via *Douglas Laing*. 2006 och 2007 har det fungerat mycket bra. Proverna man erhållit för en buteljering för 2008 har inte varit bra och man har ännu inte godkänt något fatprov för buteljering. Just nu är det oklart om det kommer att bli någon SMAD-buteljering 2008.

SMAD-buteljeringen av *Port Ellen* testades i en ren Port-Ellen provning. Där fick den ställas mot två officiella utgåvor och två från *Signatory*. Man kunde då konstatera att för det priset (800 SEK) så håller den en mycket bra kvalitet.

Nu smakade vi av provglas nummer 4.

Prov 4 – Port Ellen 27 år (SMAD 2006)

	<p>Bernt förklarade senare att den var lagrad på en refill Sherry butt på ca 500 liter.</p>
---	---

Hur man får hem det man beställt

För SWF så finns bara alternativet med SB som leverantör. För en enskild klubb finns det dock andra alternativ.

Systembolaget

Man kan även här hantera det via SB. SB är enklast men också det dyraste alternativet. Om man äger ett fat måste man sälja fatet till SB som i sin tur sedan säljer det tillbaka.

Ett annat alternativ är att ta in sina flaskor via andra länder, vanligtvis Tyskland. Man kan då åka ner och hämta hem sin whisky och ta in EU-ransonerna helt lagligt. Det blir då kanske en kolonn av bilar som får åka ner och tillbaka. Ju längre söderut man håller till desto enklare och billigare blir det gå via Tyskland. Ett exempel med en flaska vid fatstyrka (60%) kostar i Sverige dels alkoholskatt på 210 SEK + dels moms 50 SEK = 310 SEK utöver kostnaden för själva whiskyflaskan. I Tyskland blir motsvarande alkoholskatt 50 SEK + 10 SEK moms = 60 SEK.

Danmark finns också med som ett alternativ, men har dock dubbel så hög alkoholskatt som i Tyskland. Polen kan ju också vara intressant om man har förbindelse från Nynäshamn. Baltikum kan ju också vara alternativ då man kan åka färjor från Stockholm.

Då vi i Dalarna bor så "långt norrut" blir det mer kostsamt än för de som bor "söderöver".

Ett tredje alternativ är att som privatperson genomföra en privatimport. Det här är en effekt av EU-domen från 2006. Man måste dock betala alkoholskatten i förväg och får sedan räkna av den vid leverans. Enligt Bernts information från skatteverket behöver man då inte betala moms på alkoholskatten.

Ardmore och Tamdhu

Bernt berättade nu lite mer om de inte fullt så kända destillerierna *Ardmore* och *Tamdhu*.

Ardmore ligger i Nord-östra Skottland men är det Speyside eller Highland? De är ett av de 10 största destillerierna med ca 5 miljoner liter producerad alkohol per år. Man ser dock inte till buteljeringar av *Ardmore* så ofta. Det finns några få originalbuteljeringar och några få oberoende buteljeringar men i huvudsak används den till blended whisky. *Ardmore* är bl a huvudmalten i Teachers. Förra året kom en "*Ardmore Traditional*" som tillverkats traditionellt med en ppm halt runt 12-15 ppm. Den är liksom sin motsvarighet från Laphroaig slutlagrad på Quarter casks. Man kan notera att det är *Jim Beam International* som äger både *Laphroaig* och *Ardmore*.

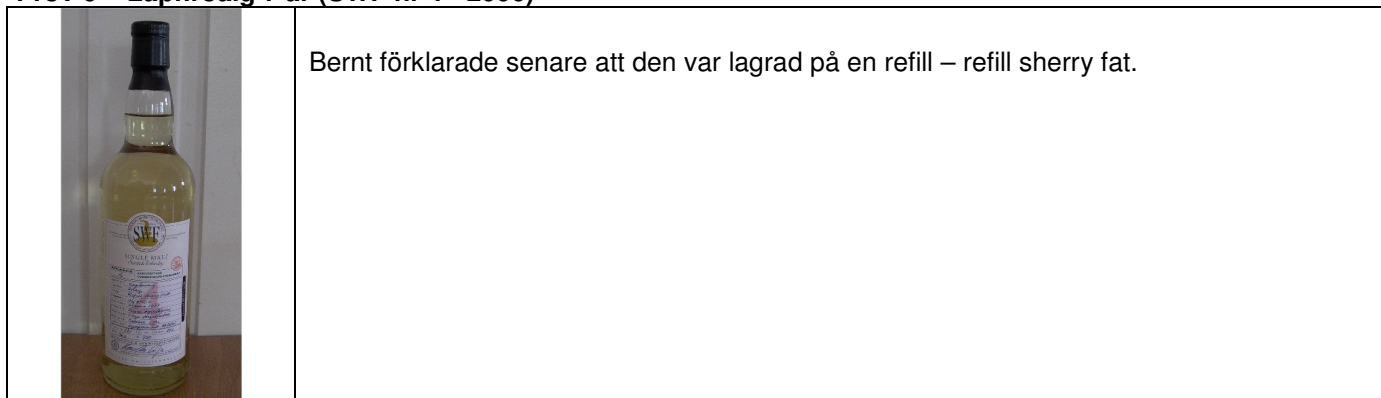
Tamdhu är lite mindre med en produktion av ca 4 miljoner liter per år. Destilleriet ligger mitt i Speyside och ägs av *Edrington Group*. *Tamdhu* används mycket i *Famous Grouse*. Faktiskt till större del än Highland Park och *Macallan* som man ofta brukar nämna i sammanhanget. Man mältnar kornet hos *Tamdhu* och använder sig av en Saladin Box och man gör malt även till *Highland Park* och *Macallan*.

Nu provade vi rask igenom resten av proverna.

Prov 5 – Laphroaig 17 år (SMAD 2005)

	Bernt förklarade senare att den var lagrad på en refill Bourbon fat.
---	--

Prov 6 – Laphroaig 7 år (SWF nr 4 - 2006)

Framtiden

Bernt talade nu lite om hur han ser på framtiden. Han konstaterar att priset kommer att bli högre och kommer att stiga mer än inflationen. BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien, Kina) kommer starkt med många nyrika som gärna vill köpa dyr och exklusiv whisky. Exempelvis kan han berätta om en Highland Park 40-åring som släpps inom kort. Den har en prislapp på ca 11 000 SEK, med en förpackning med symbol i silver, trälåda osv vilket gör den mer som en statussymbol. Matpriserna stiger just nu, vilket också kommer att påverka priser på kornet till whiskeys tillverkningen.

Det investeras också stort i nya anläggningar. Exempelvis *Diageo* planerar ett stort destilleri med kapacitet för 10 miljoner liter per år. Grant bygger också ett nytt maltdestilleri vid *Girvan*

Bernt gick här igenom lagringsfaten för varje buteljering (se notering per whisky ovan) och visade på hur man kan bli lurad om man bara drar slutsatser utgående från färgen.

Här tackade Bernt för sig och vi från AWS gav honom en varm applåd.

Vi tog nu en kortare paus så att alla kunde prova vidare en stund och bestämma vad man tyckte var bäst inför omröstningen.

Omröstning:

Vid omröstningen fick vi följande resultat.

Prov	Whisky	Buteljering	Antal röster
Prov 1	Tamdhu 13 år	SWF nr 6 - 2007	8
Prov 2	Ardmore 15 år	SWF nr 5 - 2006	0
Prov 3	Highland Park 24 år	SMAD 2007	19
Prov 4	Port Ellen 27 år	SMAD 2006	12
Prov 5	Laphroaig 17 år	SMAD 2005	24
Prov 6	Laphroaig 7 år	SWF nr 4 - 2006	0

Här får vi utse Laphroaig 17 år som vinnare med Highland Park 24 år som god tvåa.

Lotteri

Den här gången innehöll lotteriet bland annat två signerade "Jim Murray's Whisky Bible 2008".

Källor och hänvisningar:

- Föredrag av Bernt Sjödin 2008-05-09.
- SWF's hemsida www.svenskawhisky.se
- SMAD's hemsida www.smad.se

Sammanställning över provad whisky:

Uppgifterna kommer från SWF och SMAD om inget annat anges.

SWF nr 4 – Laphroaig 1999 / 7 år		500 SEK (70 cl)
Finne ej i systembolagets sortiment		Alkoholhalt 46 %
Färg	Notering saknas	
Doft	Notering saknas	
Smak	Notering saknas	

SWF nr 5 – Ardmore 1992 / 15 år		500 SEK (70 cl)
Finne ej i systembolagets sortiment		Alkoholhalt 46 %
Färg	Notering saknas	
Doft	Notering saknas	
Smak	Notering saknas	

SWF nr 6 – Tamdhu 1994 / 13 år		500 SEK (70 cl)
Finns ej i systembolagets sortiment		Alkoholhalt 46 %
Färg	Notering saknas	
Doft	Notering saknas	
Smak	Notering saknas	

SMAD 2005 – Laphroaig 1987 / 17 år		550 SEK (70 cl)
Finns ej i systembolagets sortiment		Alkoholhalt 51 %
Färg	Notering saknas	
Doft	Notering saknas	
Smak	Notering saknas	

SMAD 2006 – Port Ellen 1978 / 27 år		800 SEK (70 cl)
Finns ej i systembolagets sortiment		Alkoholhalt 51 %
Färg	Notering saknas	
Doft	Notering saknas	
Smak	Notering saknas	

SMAD 2007 – Highland Park 1982 / 24 år		650 SEK (70 cl)
Finns ej i systembolagets sortiment		Alkoholhalt 56,8%
Färg	Notering saknas	
Doft	Notering saknas	
Smak	Notering saknas	